

Мельниченко Вікторія Русланівна,
студентка 2 курсу юридичного факультету
Науковий керівник – к.ю.н., доцент Орлова О.О.
*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

БЕЗОПЛАТНА ПРАВОВА ДОПОМОГА: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Сьогодні у всьому світі безкоштовна правова допомога відіграє важливу роль. Адже саме вона надає допомогу для малозабезпеченого верства громадян та теж іноземцям та персонам без громадянства [1]. В Україні безкоштовна юридична допомога гарантована Конституцією України, це зазначено у Законі України № 51, ст.577 «Про безоплатну правову допомогу», також отримати її можливо особисто, звернувшись до будь-якого центру з надання безкоштовної юридичної допомоги, бюро правової допомоги чи до громадських правозахисних організацій [4].

Згідно із процедурою, встановленою у ст. 18 Закону України «Про безоплатну правову допомогу» № 51, ст.577, звернення про надання одного із видів правових послуг супроводжується подачею документів, що підтверджують належність особи до однієї з вразливих категорій, особи з вразливих верст населення зазначені у Розділі 3 статті 13 Закону України «Про безоплатну правову допомогу» [3].

Хочу зазначити, що у великої кількості осіб, які бажають одержати безкоштовна правова допомогу, виникає багато проблем. Мова йде про отримання та індивідуальну підготовку потрібних документів, які вимагаються центрами з надання безоплатної допомоги. Слід зазначити, що особа, яка потребує юридичної допомоги, не знайде в Законі список необхідних документів, оскільки його наведено у наказі Координаційного центру з надання юридичної допомоги від 26 червня 2015 року № 160, про який відомо звісно не кожному, адже Закон не містить ніякого посилання на нього [3].

Відповідь на важливе питання, стосовно документів які потрібні для отримання безкоштовної юридичної допомоги, потрібен комплект з восьми окремих документів, а саме:

- 1) особисте посвідчення, що затверджує особу;
- 2) ідентифікаційний код громадянина;
- 3) довідку про одержання (неодержання) соціальної допомоги;
- 4) у разі відсутності зазначеної довідки такі особи подають:
- 5) довідку про склад сім'ї;
- 6) довідку про прибуток кожного члена сім'ї за останні 6 місяців;
- 7) довідку про перебування на обліку в центрі зайнятості та проведені виплати – у разі звернення до місцевого центру осіб, зареєстрованих у встановленому порядку, як безробітних;

8) довідка про подану декларацію про майновий стан і доходи (про сплату податку на прибуток фізичних осіб та про відсутність податкових зобов'язань з такого податку), видана належним центром обслуговування платників Державної фіскальної служби – у разі звернення до місцевого центру фізичних осіб – підприємців, самозайнятих осіб [2]. Дані документи потрібно подати до органу надання юридичної підтримки.

Отож, план аналізу звернень про надання безкоштовної юридичної допомоги занадто складна та необхідна у спрощенні з метою прискорення процесу термінового надання первинної правової допомоги особам, які її вимагають [2].

Так і в межах системи надання юридичної допомоги функціонує система відбору адвокатів, які жадають надавати безоплатну правову допомогу, тобто, щоб захисник міг надати індивідууму безоплатну правову допомогу, захисник має вже бути вибраний і залучений до Реєстру адвокатів, які надають безоплатну правову допомогу. Як тільки захисника внесено до потребуючого Реєстру, відповідний центр безкоштовної юридичної допомоги надалі адресуватиметься до адвоката й призначатиме його до відповідних дій.

Центри безкоштовної правової допомоги насамперед призначають правника, який надає безоплатну правову допомогу на постійній основі, і тільки якщо такий адвокат недосяжний, призначають правника, який надає безоплатну правову допомогу на тимчасовій основі [2].

Також, безкоштовна допомога ділиться на два види надання правових послуг, а саме: первинна і вторинна. Первинна правова допомога складається з консультацій, складання скарг, заяв та інших правових документів. Вторинна правова допомога більше схильна для захисту від обвинувачення та захисту інтересів осіб, що мають право на вторинну безкоштовну правову допомогу.

Виходячи із загального стану та спираючись на сукупність всіх раніше перерахованих і згаданих фактів, можна зробити висновок, що в Україні безкоштовна правова допомога, ще тільки набуває обороту, так її потрібно вдосконалювати, спрощувати процедуру звернення громадян, висвітлювати документи на подання у Законі України «Про безоплатну правову допомогу», а не приховувати у наказі Координаційного центру, про який мало кому відомо.

Хочу додати, що ця система правової допомоги в Україні вже на правильному шляху і не велика корекція тільки поліпшить її відносини з громадянами, які роблять певні висновки і бачать, що держава піклується про їх та їхні проблеми.

Бібліографічні посилання:

1. Закон України «Про безоплатну правову допомогу». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17#Text>

2. Ігор Козьяков, Олена Говоруха. Актуальні питання реалізації принципів надання безоплатної правової допомоги, с. 107–116.

3. Крапив'янська В. В. Недоліки системи безоплатної правової допомоги в Україні. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. 2019. №7.
4. Міністерство Юстиції України. Безоплатна правова допомога.